

**Profesionālās ievirzes izglītības programmas
pamatizglītības pakāpes
Mācību priekšmeta „Mūzikas literatūra”
PROGRAMMA**

Izglītības programmas

īstenošanas ilgums: **4** gadi

Apjoms: **140** stundas

APSTIPRINĀTS

Vaiņodes Mūzikas skolas direktore:

(G. Riežniece)

Mācību priekšmeta mērķi:

1. Radīt audzēkņos vēlēšanos klausīties dažādu stilu un žanru mūziku, kā arī sniegt tās pilnvērtīgai uztverei nepieciešamās zināšanas, iemaņas un prasmes.
2. Veidot audzēkņu muzikālo gaumi, audzināt izglītotu un emocionāli atsaucīgu mūzikas klausītāju.
3. Sekmēt audzēkņu intelektuālo, emocionālo un radošo attīstību

Galvenie uzdevumi:

1. Veidot izpratni par mūzikas vēsturisko stilu attīstību, konkrēta komponista un laikmeta, kā arī tautas tradīciju un tradicionālās mūzikas kontekstā;
2. Iepazīt mūzikas žanrus, izteiksmes līdzekļus un to lomu mūzikas satura un tēla veidošanā;
3. Iemācīt saklausīt, analizēt un raksturot mūziku, balstoties uz iegūtajām zināšanām un dzirdes priekšstatiem;
4. Nodrošināt muzikāli radošo darbību.

Mācību darba formas un metodes:

Mācību darba formas:

- darbs ar pierakstiem,
- mūzikas klausīšanās un analīze,
- audzēkņu stāstījums un atbildes uz jautājumiem,
- darbs grupās,
- recenzija,
- koncertu apmeklējumi.

Mācību darba metodes:

- ilustratīvi skaidrojošā metode (stāstījums, demonstrējums, diskusija),
- audzēkņu patstāvīgais darbs,
- emocionālā pārdzīvojuma radīšana,
- analizēšanas prasmju veidošana

Mācību satura apguves ilgums: 4 gadi, 1 mācību stunda nedēļā

1. MĀCĪBU GADS

35 stundas

1. semestris

Mācību viela	Skaņdarbi	Stundu skaits
Mūzika mūsu dzīvē	A. Jurjāns "Dziedot dzimu, dziedot augu"; Ž. Bizē „Toreadoru maršs”; J. Graubiņa apdare klavierēm „Jūriņ prasa smalku tīklu”.	1
Mūzikas izteiksmes līdzekļi - Reģistrs	L. van Bēthovens Fragments no 7. simfonijas; P. Čaikovskis „Cīruļa dziesma”; F. Šopēns „Prelūdija do min.”	1
Tembrs (koru veidi)	S. Mence „Kur tu biji bāleliņi”; E. Vīgners „Strauja ,strauja upe tecēj”; R. Pauls „Pasaciņa”; A. Jurjāns „Trīcēj kalni, skanēj meži”	1
Mūzikas instrumentu Tembri	N. Paganini „Cantabile”; P. Vasks „Grāmata čellam”; V.A. Mocarts „Mazā nakts mūzika” P. Vasks „Ainava ar putniem”. P. Plakidis „Koncerts 2 obojām un stīgu orķestrim” H. Berliozs „Fant.simfonijas”3 daļa J. Štrauss „Trik-trak” P. Caikovskis „Ziedu valsis” no baleta „Riekstkodis”	5
Temps	N. Rimskis- Korsakovs „Kamenes lidojums” D. Kabaļevskis „Lēns valsis”	1
Dinamika	E. Grīgs „Kalnu karaļa alā” Orando di Lasso „Atbalss”	1
Ritms	L. van Bēthovens „Līksmes tēma” no 9. simfonijas; L.t.dz. „Krauklts sēž ozolā”	1
Metrs	P. Čaikovskis „Mazo gulbīšu deja” no baleta „Gulbju ezers” F. Šopēns „Prelūdija” La maž.	1
Skaņkārta	E. Dārziņš „Melanholiskais valsis” D. Kabaļevskis „Klauni” P. Čaikovskis „Aprīlis”	1
Harmonija	J. Kaijaks „Jautrā polka” P. Vasks „Mazā naktsmūzika”	1
Faktūra	J.S. Bahs „Invencija” Do maž. F. Mendelsons „Dziesma bez vārdiem” L.t.dz. J. Graubiņa apd. „Rīga dimd”	1
Kontrolstundas, atkārtošana un mācību materiāla nostiprināšana		2

2. semestris

Mācību viela	Skaņdarbi	Stundu skaits
Melodija	R. Šūmanis „Drošais jātnieks” E. Grīgs „Solveigas dziesma” no svītas Pers Gints L.van Bēthovens „Elīzai”	1
Skaņdarbu analīze	P. Čaikovskis „Cīruļa dziesma” A. Jurjāns „Nabagu dejas”	1
Mūzikas pamatžanri – Dziesma	A. Jurjāns „Pūt vējiņi” Em. Dārziņš „Mēness starus sīgo” I.Kalniņš „Jau ziediem rotātas pļavas” Em. Dārziņš „Aizver acis un smaidi”	1
Maršs	A. Jurjāns „Dziesmu svētku maršs” F. Mendelsons „Kāzu maršs” no mūzikas Šekspīra lugai „Sapnis vasaras naktī” M. Gļinka „Černomora maršs” F. Šopēns „Sēru maršs”	2
Latviešu tautas dejas; mūzikas instrumenti	A. Jurjāns „Jandāls”, „tūdaliņ tagadiņ” no svītas Latvju dejas	1
Citu tautu dejas	F. Šopēns „Mazurkas” Do, Si b maž. J. Kaijaks „Jautrā polka” A. Žilinskis „Tautiska polka” Z. Bizē Habanēra no operas „Karmena”	1
18.,19. gs. balles dejas	V.A. Mocarts „Menuets” no „Mazā naktsmūzika” S. Prokofjevs „Gavote” no Klasiskās simfonijas F. Šopēns „Polonēze” La Em. Dārziņš „Melanholiskais valsis” J. Štrauss „Pie zilās Donavas” F. Šopēns „Valsis” do#	2
Programmatiskā mūzika (dabas tēli, fantastiskie tēli, noskaņu gleznas)	E. Grīgs „Rīts” P. Čaikovskis „Aprīlis” E. Grīgs „Kalnu karaļa alā”, „Rūķu gājieni” M. Musorgskis „Rūķis” S. Prokofjevs „Pēterītis un vilks” Alfr. Kalniņš „Rudenī” K. Sen-Sans „Gulbis” no svītas „Dzīvnieku karnevāls”	3
Mūzika teātrī, opera un balets	Fragmenti no P. Čaikovska baleta „Riekstkodis” Dž Verdi opera „Aīda”	3
Kontrolstundas, atkārtošana un mācību materiāla nostiprināšana		2

Noslēguma prasības 1. apmācības gadu beidzot:

1. Skaņdarba analīze pēc notīm.
2. Mūzikas termini : Largo, Lento, Adagio, Andante, Moderato, Andantino, Allegretto, Allegro, Presto, Aivo, Accelerando, Ritenuto, Fine, Da capo, Piano, Pianissimo, Mezzo piano, Forte, Mezzoforte, Fortissimo, Crescendo, Decrescendo, Diminuendo, Legato, Non legato, Staccato, Sforcando;
Reģistrs, temps, tembrs, dinamika, ritms, metrs, skaņkārtā, harmonija, faktūra, melodija.
3. Pazīt pēc atskaņojuma un raksturot tēmas:
 - R. Šūmanis „Drošais jātnieks”
 - K. Sen-Sans „Gulbis” no svītas „Dzīvnieku karnevāls”
 - E. Grīgs „Kalnu karaļa alā”, ”Solveigas dziesma” no svītas Pers Gints
 - F. Šopēns „Valsis” do#, „Polonēze” La, Prelūdija do min., La maž.
 - Em. Dārziņš „Melanholiskais valsis”
 - Alfr. Kalniņš „Rudenī”
 - P. Čaikovskis „Cīruļa dziesma”
 - P. Čaikovskis „Mazo gulbīšu deja” no baleta „Gulbju ezers”
 - N. Rimskis- Korsakovs „Kamenes lidojums”

2. MĀCĪBU GADS

35 mācību stundas

1. semestris

Mācību viela	Skaņdarbi	Stundu skaits
Latviešu profesionālās mūzikas sākums		1
Dziesmu svētku vēsture	P.Barisons "Dziesmai šodien liela diena" A.Jurjāns "Dziesmu svētku maršs"	3
Ernests VĪGNERIS BAUMAŅU Kārlis	"Līgo dziesmas" "Strauja, strauja upe tecēj" "Kā Daugava vaida" "Dievs svētī Latviju"	2
Jānis CIMZE	"Rīga dimd" "Krauklīt's sēž ozolā"	1
Andrejs JURJĀNS	"Pūt, vējiņi" "Kur tu skriesi, vanadziņi" "Jūriņ' prasa smalku tīklu" Kantāte "Tēvijai" "Jandāls" "Latvju dejas"	2
Jāzeps VĪTOLS	Variācijas klavierēm par "Ej, saulīte, drīz pie Dieva" "Gaismas pils" "Beverīnas dziedonis" "Karaļmeita"	3
Emīls DĀRZIŅŠ	"Mēness starus stīgo" "Lauztās priedes" "Mūžam zili" "Melanholiskais valsis" "Teici, to stundu, to brīdi" "Aizver acis un smaidi"	2
Kontrolstundas, atkārtošana, nostiprināšana		3

2. semestris

Mācību viela	Skaņdarbi	Stundu skaits
Emilis MELNGAILIS	“Jāņu vakars” “Bārenītes slavināšana” “Senatne”	3
MEDIŅU dzimta	Ārija no 1.orķestra svītas Gavote čellam	2
Lūcija GARŪTA	Kantāte “Dievs, tava zeme deg” Klavierkoncerts, I. d.	2
Jānis IVANOVŠ	6.simfonijas 3.daļa Vokalīze “Rudens dziesma”	2
Ādolfs SKULTE		
P.Vasks; Im. Kalniņš; M.Brauns; E. Ešenvalds	Ainava ar putniem 4.simfonija 1,2 d. Kora dz. Saule, pērkons, Daugava	5
Kontrolstundas, atkārtošana un materiāla nostiprināšana		4

Noslēguma prasības 2. mācību gadu beidzot

1. Mūzikas terminoloģija, žanri:

Tautas dziesmu apdare, oriģināldziesma, balāde, kantāte, svīta;

Variāciju forma, rondo forma.

2. Analizēt latviešu tautas dziesmas pēc dotā plāna.

3. Pazīt pēc atskaņojuma un raksturot skaņdarbu tēmas:

J. Cimze “Rīga dimd”

E. Vīgners “Līgo dziesmas”

Baumaņu K. “Kā Daugava vaida”

A. Jurjāns kantāte “Tēvijai”, „Pūt, vējiņi”, “Jandāls” no orķestra svītas “Latvju dejas”

J. Vītols “Gaismas pils” ; Variācijas par “Ej, saulīte, drīz pie Dieva” tēmu;

E. Dārziņš “Lauztās priedes”, “Mūžam zili” , “Melanholiskais valsis”

E. Melngailis “Jāņu vakars”, “Senatne”

A. Kalniņš Solo dz. “Brīnos es”; Kora dz. “Pavadāmi Jāņu dienu” no operas “Baņuta”;

P. Barisons “Dziesmai šodien liela diena”

Jānis Mediņš ‘‘Ārija’’ no 1.orķestra svītas

L. Garūta kantāte ‘‘Dievs,tava zeme deg’’

J. Ivanovs Koncerts čellam;

4. Stāstīt par komponista personību un daiļradi, papildinot ar skaņdarbu tēmu izpildījumu- dziedot vai spēlējot:

J. Cimze, Baumaņu K., A. Jurjāns, J. Vītols, E. Dārziņš, E. Melngailis, Alfr. Kalniņš, L. Garūta, J. Ivanovs, Ā. Skulte, M. Zariņš.

3. MĀCĪBU GADS

35 stundas

1. semestris

Mācību viela	Skaņdarbi	Stundu skaits
Klasicisms mākslā un mūzikā	V. A. Mocarts ‘‘Mazā nakts mūzika’’ L. van Bēthovens ‘‘Elīzei’’	2
Jozefs HAJDNS	Simfonijas ‘‘Rīts’’ I d. 94. simfonijas II d. Sonāte klavierēm mi	3
Volfgangs Amadejs MOCARTS	‘‘Lacrimosa’’ no ‘‘Rekviēma’’ Sonātes klavierēm La II d. Opera ‘‘Burvju flauta’’ 3.cēliens Papageno un Papagenas duets Serenāde stīgu orķestrim ‘‘Mazā nakts mūzika’’ 40. simfonija 1.,3. daļa Opera ‘‘Figaro kāzas’’ (uvertūra, I.cēliens)	4
Ludvigs van BĒTHOVENS	5.simfonija Id.galv. un blakus part. ‘‘Mēnesnīcas’’ sonātes I d., ‘‘Patētiskās’’ sonātes ievads, ‘‘Apasionātas’’ I d. Miniatūra klavierēm ‘‘Elīzei’’ Simfonija Nr. 9, 4. daļa ‘‘Oda priekam’’	4
Romantisms mākslā, mūzikā	J. Brāmss ‘‘Šūpla dziesma’’ K. Sen-Sanss ‘‘Gulbis’’ no ‘‘Dzīvnieku karnevāla’’ F. Mendelsons ‘‘Kāzu maršs’’	2
Kontrolstundas, atkārtošana un māc.materiāla nostiprināšana		2

2. semestris

Mācību viela	Skaņdarbi	Stundu skaits
Francis ŠŪBERTS	Dziesmas "Forele" "Serenāde", "Ave Maria" Dziesmu cikls "Skaistā dzirnavniece" "Nepabeigtā" simfonija 1.d	2
Roberts ŠŪMANIS	"Sapņojums" no klaviercikla "Bērnu ainas" "Karnevāls"	1
Frederiks ŠOPĒNS	"Revolucionārā" etiķe Mazurkas Do, la, Si bemol Polonēze La Valsis do# Prelūdijas La, do "Sēru maršs" no 2.sonātes klavierēm si bemol minorā	2
Virtuozī mūzikā: Paganini, F.Lists	Ungāru rapsodija Nr.2	1
Eduards GRĪGS	"Pērs Gints" "Liriskie skaņdarbi" ("Rūķīšu gājiens")Koncerts klavierēm A moll	2
J.Brāms	Ungāru dejas	1
Dž. Rossini	Opera "Seviļas bārdzinis"	1
Rihards VĀGNERS	Valkīru lidojums no operas "Valkīra" 3. cēliena Kāzu koris no operas „Loengrīns” 3. cēliena	2
Džuzepe VERDI	Maršs no operas "Aīda" II cēl. Hercoga dziesmiņa no operas "Rigoletto" Gūstekņu koris no operas "Nebukadnecars"	2
Ž.Bizē	Opera "Karmena"	1
Mūzikas kultūras attīstība 19.gs. beigās, 20.gs.sākumā (impresionisms)	Debesī "Noktirnes" Debisi "24 prelūdijas klavierēm" Ravels "Bolero"	1
Kontrolstundas, atkārtošana un māc. materiāla nostiprināšana		2

Noslēguma prasības 3. mācību gadu beidzot:

1. Mūzikas terminoloģija

Klasicisms, romantisms, impresionisms, polifonija, homofonija, rekviēms, oratorija, opera buffa, opera seria, ārija, recitatīvs, uvertīra, svīta, sonāte, simfonija, sonātes forma.

2. Pazīt pēc atskaņojuma un raksturot skaņdarbu tēmas:

J. Haidns 94.simfonijas II.d

V. A. Mocarts: "Lacrimosa" no "Rekviēma"

Sonāte klavierēm La maž. III.d

40.simfonijas I, III.d

Uvertīra no operas "Figaro kāzas"

Figaro ārija Fa maž.; Figaro ārija Do maž. no operas "Figaro kāzas"

L. Van Bēthovens: klavierdarbi - "Elīzei", „Mēnesnīcas” sonāte I d.

"Patētiskās” sonātes ievads,"Apasionātas” I d.

5.simfonija I, II, IV d.

F. Šūberts: "Ave Maria", "Forele", "Serenāde"

"Ceļā” no dziesmu cikla "Skaistā dzirnavniece"

"Nepabeigtā simfonija” I d.

R. Šūmanis: "Sapņojums” no klavierdarbu cikla "Bērnu ainas”

F. Šopēns: Mazurka Do maž, Polonēze La maž, Valsis do min

Etīde do min, Prelūdijas La maž; do min

Klaviersonātes 3.daļa Sēru maršs

E. Grīgs: "Kalnu karaļa alā” no svītas "Pērs Gints”

"Solveigas dziesma” no 2.svītas "Pērs Gints”; Klavierkoncerts 1. d.

Dž. Verdi: Maršs no operas "Aīda” II.cēl

Hercoga dziesmiņa no operas "Rigoletto”

Gūstekņu koris no operas "Nebukadnecars”

F. Mendelsons: "Kāzu maršs” no mūzikas Šekspīra lugai "Sapnis vasaras naktī”

J. Brāmss: "Šūpļa dziesma”

K. Sen-Sanss: "Gulbis” no "Dzīvnieku karnevāla”

K. Debisī: "Noktirnes”

M. Ravels: "Bolero”

3. Stāstīt par komponista personību un daiļradi, papildinot stāstījumu ar tēmu izpildījumu-spēlējot vai dziedot:

J. Haidns. V. A. Mocarts, L. Van Bēthovens, F. Šūberts, R. Šūmanis, F. Šopēns,

E. Grīgs, Dž. Verdi.

4. MĀCĪBU GADS

35 stundas

1. semestris

Mācību viela	Skaņdarbi	Stundu skaits
Baroks mākslā un mūzikā	G.F. Hendelis "Aleluja" no oratorijas "Mesija" A.Vivaldi "Gadalaiki"	2
Johans Sebastians BAHS	Invencijas Do, Fa Prelūdija un fūga do (LTK I.d) Prelūdija Do (LTK I d) 2.franču svīta do Tokāta un fūga ērģelēm "Crucifixus" no Mesas si Badinēra no 2.orķestra svītas	6
Krievu mākslas un mūzikas attīstība 18., 19. gs 1.pusē	A.Aļabjevs "Lakstīgala" A.Guriļovs "Zvaniņš"	1
Mihails GLINKA	Simfoniskās fantāzijas "Kamarinskaja", "Vālsis fantāzija" Romances "Man prātā senais laimes brīdis" "Ceļa dziesma" Susaņina ārija, slavas koris no operas "Dzīvība par caru"	3
Varenā kopa	Svīta "Izstādes gleznas"	2
Modests MUSORGSKIS Borodins	Opera "Kņazs Igors"	1
Kontrolstundas, atkārtošana un materiāla nostiprināšana		2

2. semestris

Mācību viela	Skaņdarbi	Stundu skaits
Nikolajs RIMSKIS-KORSAKOVS	Simf. svīta "Šeherezāde"	1
Pēteris ČAIKOVSKIS	1.kavierkoncerts I.d "Aprīlis", "Novembris" no klavierdarbu cikla "Gadalaiki" 6.simfonijas IV d. Valsis no baleta "Apburtā princese" Mazo gulbīšu dejas, Gulbju tēma, Neapoliešu dejas no baleta "Gulbju ezers"	3
Krievu mūzikas attīstība 20.gs		1
Sergejs PROKOFJEVS	"Klasiskā simfonija" Gavote "Džuljeta meitene", Bruņinieku dejas no baleta "Romeo un Džuljeta"	1
Dmitrijs ŠOSTAKOVIČS	7.simfonijas I d.	1
Kontrolstundas, atkārtošana un materiāla nostiprināšana		9
Beigšanas eksāmens		1

Noslēguma prasības

- Noteikt 10 skaņdarbu fragmentus no mūzikas literatūras „obligātā minimuma”, pazīt to tematisko materiālu skaņu ierakstā vai klavieru atskaņojumā, uzrakstīt dzirdētā skaņdarba komponista vārdu, uzvārdu, skaņdarba nosaukumu.
- Mūzikas uztvere pēc dzirdes, atpazīstot obligātās muzikālās tēmas:
 - J.S. Bahs „Tokāta un fūga ērģelēm re min”
 - J. Haidns 94 simfonija II d tēma
 - V.A. Mocarts 40 simfonijas I d galvenā partija, „Mazā naktsmūzika” 1.d.
 - F. Mendelsons Kāzu maršs no mūzikas Šekspīra lugai „Sapnis vasaras naktī”
 - F. Šūberts „Ave Maria”, „Serenāde”
 - F. Šopēns Sonāte klavierēm b-moll, 3 d.; Lielais, spožais valsis”
 - Dž. Verdi Maršs no operas „Aīda”, Gūstekņu koris no operas „Nebukadnecars”
 - Z. Bizē opera „Karmena” 1. cēl., Habanēra, 2. cēl., J. Brāms „Ungāru dejas” nr. 5
 - E. Grīgs Svīta „Pers Gints”
 - K.Sen-Sans „Gulbis” no „Dzīvnieku karnevāla”
 - M. Ravels skaņdarbs orķestrim „Bolero”
 - M. Musorgskis Klavierdarbu cikls „Izstādes gleznas” – „Pastaiga”

S. Prokofjevs Bruņinieku deja no baleta „Romeo un Džuljeta”

A. Jurjāns kantāte „Tēvijai

J. Vītols „Gaismas pils”

E. Dārziņš „Melanholiskais valsis”

Priekšstats par kultūrnorisēm Latvijā - ievērojamākie mūzikas kolektīvi, Dziesmu svētki...u.c.

3. Radošais darbs.

Mācību sasniegumu vērtēšanas prasības, formas un veidi.

Audzēkņu mācību sasniegumus vērtē ar atzīmi 10 ballu sistēmā.

Mācību gada laikā veicama kārtējā zināšanu pārbaude, bet katras tēmas noslēgumā – **kontrolstunda**.

Pārbaudes formas: mutiskās, rakstiskās, kombinētās.

Kursa noslēgumā – **eksāmens**, kurā ietverams:

- rakstisks tests,
- mūzikas tēmu klausīšanās (10 piemēri pēc pedagoga izvēles).
- rakstisks analītiskas formas darbs pēc individuāli izvēlētas tēmas
- tēmu spēlēšana.

Mācību priekšmeta programmu izstrādāja:

Baiba Leite, 2025. gadā